

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina za neorganizirane 40 Din, za inozem. Posamezna številka 10 Din. Članstvo „Pov. UJU Ljubljana“ ima s člansko plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čk. ur. 11.197.

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Resolucije

IV. pokrajinske skupščine Poverjeništva UJU — Ljubljana.

Učiteljstvo Poverjeništva UJU — Ljubljana, zbrano na pokrajinski skupščini v Krškem dne 8. in 9. julija 1924 je soglasno sprejelo sledeče sklepe in zahteve kot rezultate dvodnevnih posvetovanj in razprav:

Materialne in pravne zahteve učiteljstva.

Vključ zakonitim določbam še niso izpolnjene vse materialne obveze države napram državnemu uradništvu, v tem pogledu izjavljamo:

1. Zahtevamo takojšnje izplačilo razlike med staro in novo plačo od oktobra 1923, ki nam po zakonu pripada.

2. Država zanemarija svojo dolžnost do upokojencev. V tem pogledu naj se kronske pokojnine prevedejo na dinarske in naj se takoj izda draginjska uredba, s katero se bodo zvišale draginjske doklade upokojencev na podlagi že odobrenih kreditov.

3. Upokojitveno postopanje naj se uredi tako, da ne bodo upokojenci po več mesecev ostali brez plače, temveč naj se po členu 152. urad. zakona odmeri in nakaže pokojnina z istim odlokom, s katerim se izvrši upokojeitev.

4. Poročenim učiteljicam naj se izplača polna draginjska doklada in uvedejo zopet draginjske doklade za širše člane družine, ki jih je uradnik primoran vzdrževati. Draginjski razredi naj se odpravijo.

5. Šolskim voditeljem naj se izplača razmeram odgovarjajoča funkcijska doklada.

6. Naturalno stanovanje naj se učiteljem, ki ga prejema kot odškodnino za administrativno opravljanje šolskega posloja, ne odračunava od stanarine.

7. Vojaški zakon naj se izvaja tako, da učitelj-vojak ne bo zapostavljen radi odsluženja kaderskega roka za učiteljem nevojakom ali učiteljico ter naj se prizadetim tudi ohrani službeno mesto.

8. Učiteljem naj se dovoli za zborovanja, na katerih se razpravlja za državo važna prosvetna vprašanja, večkrat v letu polovično vožnjo na železnicah in parobrodih.

9. Šolskim nadzornikom naj se zvišajo prejemki in urede potnine tako, da bodo lahko brez osebne materialne škode opravljali svojo službo.

10. Izda naj se izvršilna uredba k čl. 37. čin. zak. o zvišanju stanarin, pri čemer naj se upoštevajo večja mesta, industrijski kraji in obmejne šole.

11. Učiteljstvu na obmejnih šolah naj se dajo posebne doklade po členu 40. čin. zakona.

12. Izda naj se izvršilna naredba k členu 112. čin. zak., da bo učiteljstvo deležno brezplačnega zdravljenja v bolnicah, ki jim ga zagotavlja zakon.

Načelno stališče z ozirom na šolsko upravo.

Učiteljstvo odločno vztraja v interesu šolstva in prosvete pri ločitvi prosvetne uprave od politične in obžaluje, da politična javnost ne uvidi te nujne potrebe in ne uvaža utemeljenih razlogov učiteljstva. Podreditev prosvete velikim županom smatra za kvarno prosveto in šolstvu. Prosvetni upravi naj načeljuje šolnik.

Čutimo se v svojih težko priborjenih pravicah ogrožene in protestiramo proti omejitvam, oziroma ukinitvam kompetenc onih šolskih korporacij, ki so osnovane na zakonu in v katerih ima učiteljstvo svoje legitimne zastopnike, t. j. višjega šolskega sveta. Uvedejo naj se učiteljske zbornice. Sedanjí upravni sistem pri prosveti smatra za absolutističen. Osnovnošolsko učiteljstvo izgublja težko

priborjene pravice. To je nevaren prejudic za ureditev šolstva po bodočem šolskem zakonu.

V prosvetni upravi naj bo osnovnošolskemu učiteljstvu odprta pot do vseh upravnih mest, ki zadevajo osnovno šolstvo in naj se uradnike za taka mesta jemlje v prvi vrsti iz osnovnošolskega učiteljstva, ki pozna ustroj osnovnošolske prosvetne uprave in osnovne šole.

Nadzorniki osnovnih in meščanskih šol.

Za nadzornike naj se imenuje le može, ki uživajo zaupanje učiteljstva, kateremu so nadrejeni, ki poznajo in služijo pri šolstvu, katero imajo nadzorovati, imajo najboljšo strokovno kvalifikacijo, so dobri organizatorji, možeje z značajem plemenitega človeka in s prepričanjem in vero zavednega nacionalista, ker le ti garantirajo, da bodo vršili svojo nalogo, kakor zahteva potreba in duh časa in bodočnost naše domovine.

Nadzorniki osnovnih šol naj bodo iz vrst učiteljstva, ki pozna ustroj osnovnošolske uprave in osnovne šole ter so že službovali na njej.

Odločno odklanjamo in zavračamo naziranje nekaterih političnih faktorjev in politične državne uprave, da naj bi vršili nadzorstvo nad osnovnim šolstvom profesorji, ker jih v zmislu gorenjega odstavka odklanjamo.

Šolski zakon.

Predložitev šolskega zakona narodni skupščini smatra učiteljstvo za eno nujnih zahtev, ker trpi šolstvo neizmerno škodo z odlaganjem rešitve tega vprašanja.

Narodno prosvetno delo. — Šolski oder.

Skupščina smatra šolski oder kot vzgojno sredstvo eminentne važnosti, zato je to delo podpirati z vsemi sredstvi in ga gojiti sistematično in organizirano. S prireditvami je treba podpirati tudi narodno-prosvetni sklad, da se dá gospodarsko podlago temu gibanju. Knjižnico »Šolski oder« je razširiti čimbolj, da se omogoči izdaja novih iger.

O prireditvah je poročati dnevniku časopisu, ki je razširjeno v dotičnem kraju in stanovskemu, v svrhu statistike.

Organizacija knjižnic.

Mladinske in javne ljudske knjižnice za ljudstvo in dobre strokovne knjižnice za učiteljstvo smatrajo kot temeljno in neobhodno potrebno izobraževalno sredstvo ter predpogoj za nadaljnjo šolsko in narodno prosveto. Vsaka šola mora imeti mladinsko knjižnico, ki naj se čimbolj izkoristi. Osnuje naj si javno ljudsko knjižnico za šolihodraslo mladino in ljudstvo. Lokalne in okrajne strokovne učiteljske (pedagoške) knjižnice naj se reorganizirajo. Okrajne strokovne knjižnice naj tvorijo s svojimi odbori okrajno centralo vsega knjižničnega gibanja v okraju, svojo centralo pa naj imajo v centralni knjižnici Pov. UJU v Ljubljani. Ta naj se izpopolni z vsemi bibliografsko važnimi pedagoškimi in šolskimi deli; poverjeništvo naj prične s tozadevno zbirko, članstvo se pa poziva, da daruje knjige centralni knjižnici Pov. UJU.

Nujni koraki za odpomoč obmejnega šolstva.

Obrambna društva in vlado opozarjamo, da je naše obmejno šolstvo na severni državni meji vse premalo podprto za nacionalni boj in nalogo, ki jo ima vršiti. Tem šolam manjka moralne in materialne podpore. Na te šole je pošiljati najboljše in zanesljivo učiteljstvo, ki je tudi za izvenšolsko delo vneto, ter ga je v to svrhu materialno še posebej podpreti, da se bo brez skrbi za gmotno sta-

nje lahko posvetilo temu delu. Našim obmejnim šolam je treba mladinskih in javnih ljudskih knjižnic.

V naši državi se vse preveč protežira nemško, italijansko in madžarsko šolstvo, ker naši bratje onstran meje, v Italiji, v Avstriji in na Madžarskem, nimajo niti najpotrebnejšega narodnega šolstva. Zgražati se moramo nad postopanjem kulturne Italije z jugoslovensko manjšino, ki ji je v letošnjem letu nasilno vzela narodno šolo in sedaj celo prepoveduje narodna društva na Goriškem.

Pozivljamo vlado, da ukrene vse potrebno za kulturne pravice naših neodrešenih bratov.

Stališče do naprednega tiska.

Potrebno organiziranega sodelovanja pri naprednem izvenstanovskem časopisu se je s strani našega stanu še premalo upoštevalo. Za neobhodno smatramo, da se podpre to časopisje s poročili občevnega, kulturnega, prosvetnega, gospodarskega in socialnega značaja, da se potem to časopisje lahko razširi in ukoženini med narodom. Dosedaj smo se premalo posluževali izvenstanovskega časopisja, da bi ustvarili šoli in našemu stanu prijazno javno mnenje v narodu.

Kot organizacija, ki ima svoje zastopnike v vsakem kraju Slovenije, nam je lahko storiti oboje. Kot nujno smatramo za osvojitve javnega mnenja, da vsak učitelj poroča naprednim listom o dogodkih in kulturno - gospodarskih ter političnih potrebah ljudstva iz svojega okraja, ter se je treba za to delo organizirati; na drugi strani je treba ustvariti stalen kader (nekak dopisni urad učiteljstva), ki bo stalno in dosledno informiral vse napredno časopisje o vseh naših prosvetnih, šolskih in stanovskih zahtevah in ustvarjal nam prijazno javno mnenje poton javnega časopisja; na tretji strani je potreba organizirati tudi obrambno delo na napade v časopisju, ki ima tendenco, jemati šoli in učiteljstvu ugled v javnosti.

Gospodarska organizacija.

Gospodarsko organizacijo moramo smatrati za temelj in predpogoj dobre stanovske organizacije; zato moramo stanovska gospodarska podjetja podpirati z vsemi sredstvi v moralnem in materialnem oziru. Načeloma bodi vsak naš član tudi član vseh naših gospodarskih združenj podjetij in gospodarskih stanovskih društev, za kar naj poskrbe okrajna društva. Misliti naj se prične na prirejanje stanovskih gospodarskih tečajev za zastopnike vseh okrajnih društev, na katerih naj se prične vzgajati in organizirati učiteljstvo v tem pravcu.

Iz te podlage se bo razvilo tudi uspešno in sistematično delo učiteljstva na širšem narodno-gospodarskem polju, posebno na polju združništva.

Organizacija kulturnega gibanja.

Kulturna in strokovna izobrazba članstva UJU bodi najtrdnjše in najtrajnejša podlaga naši organizaciji. Tej izobrazbi naj posveča članstvo vso pažnjo, prireja naj predavanja, tečaje ter naj ustanovi pedagoške krožke pri okrajnih društvih v zvezi s kulturno pedagoškim odsekom UJU Pov. Ljubljana. Iz vidika ne smemo izgubiti stika z izvenstanovskim kulturnim gibanjem.

Vzgoja stanovskega naraščaja.

Vzgoji stanovskega naraščaja se posveča še premalo pažnje. Naraščaj potrebuje tudi vzgoje za izvenšolsko delo. To vzgojo naj preskrbe okrajna društva na sedežih državnih učiteljskih. Vzgoja se ima vršiti po sistematičnem načrtu, in se ima v to svrhu preskrbeti naraščaju pri meren lokal, kjer se bo lahko vzgajal v

tej smeri. Nujno potrebno bo misliti na ustanovitev glasila za naš stanovski naraščaj vse države.

V svrhu ustanovitve gospodarske podlage tega gibanja naj članstvo z vsemi sredstvi podpira »Učiteljski sklad« ter naj točno vplačuje tozadevni organizacijski davek. Podpiranju in olajšanju socialnega položaja našega naraščaja, t. j. glede stanovanja, prehrane in nabave šolskih potrebščin je posvečati posebno pozornost in je po možnosti ustanoviti za to posebno podporno društvo za učiteljske, da se tudi širši javnosti omogoči sodelovanje.

Disciplinarni predpisi za učiteljstvo.

1. V zmislu čl. 170. čin. zak. zahtevamo za učiteljstvo poseben disciplinarni postopek, kateremu naj bo podlaga novi šolski zakon.

2. Učiteljstvo sodi disciplinarni senat, obstoječ iz strokovnjakov.

3. Prizivne instance naj bodo, disciplinarni senat ministrstva prosvete, upravno sodišče in državni svet, ki razsoja le v slučaju, ako se je pri preiskavi kršil zakon.

4. Denarne globe naj popolnoma odpadejo.

5. Disciplinarne preiskave se ne sme otvoriti na podlagi anonimnih ovadb in nepodpisanih časopisnih člankov ter se imajo smatrati kot nujne in rešiti praviloma najkasneje v roku 3 mesecev.

6. Vsako ovadbo dobi obdolženec takoj v izjavo.

Javna ocena učiteljstva.

Na osnovi čl. 72. uradniškega zakona, ki določa, da ocenjevanje po uradniškem zakonu ne velja za nastavnike vseh vrst šol, zahtevamo, da se vnesejo v novi šolski zakon določbe o ocenjevanju, ki bodo odgovarjale modernemu načinu ocene.

Moderni način ocene mora temeljiti na sledečih principih: Ocena mora biti javna in komisijska. Učitelj ima vpogled v oceno, se sme zoper slabo oceno pritožiti in v slučaju potrebe zagovarjati.

Slovensko učiteljstvo se je dolga desetletja borilo za tako moderno oceno, jo je doseglo po prevratu in ima že od leta 1920, v veljavi predpise (Naredba pov. za uk in bog. v Sloveniji, Urad. list št. 52, toč. 194.), ki odgovarjajo modernemu načinu in postopanju pri ocenjevanju.

Zahtevamo, da se slični moderni predpisi o ocenjevanju vnesejo tudi v novi šolski zakon in se odpravi tudi zakonitim potom zastareli in nemoderni način ocenjevanja.

Poslovanje naše organizacije.

Diferenciaciji dela v organizaciji je posvetiti vso pozornost ter je pritegniti k delu vse članstvo, učitelje in učiteljice. Vprašanju izpopolnitve organizacije naj se posveča več pozornosti. Društva je deliti v svrhu čimvečjega delovanja v krožke.

V to svrhu je treba izdelati za okrajna društva enoten poslovnik, ki upošteva gornje principe. Člane centralnih odsekov je treba izpopolniti tako, da bodo v svrhu čimčestjega shajanja v neposredni bližini.

Državna himna.

Odpravo državne himne iz cerkve ob priliki državnih praznikov smatra učiteljstvo iz vzgojnega ozira za zelo kvarno, dokler se ni dalo nadomestila za to.

Učiteljstvo poziva ministrstvo, da se čimprej popravi ta pogršek.